Nr 1494

av herr Gernandt
om kraft- och oljesamverkan med Norge.

I rådande och framtida energisituation bör alla realistiska projekt prövas och bedömas. Föreliggande kombinationsprojekt - vilkas tekniska och ekonomiska genomförbarhet ej är prövade - grundar sig på följande antagna förhållanden:

1. Samverkan mellan de nordiska länderna, bl. a. i energifrågor, bör eftersträvas. Detta bör bl. a. gälla för omhändertagande och fördelning av regn- och smältvattensmängderna i fjällområdena på mest ändamålsenliga sätt. Det är dock inte alltid som denna potentiella lägesenergi kan tillvaratagas effektivt för elkraftsproduktion. Föreliggande motion vill anvisa en möjlighet till effektivt utnyttjande av fjällsjöarnas vatten i gränsområdena Sverige - Norge.

2. Enligt uppgift avser Norge att med egna insatser exploatera oljefyndigheterna norr om 62:a breddgraden. De norsk-svenska överenskommelser som detta kan leda till är bl. a. beroende av distributions- och lagringsmöjligheter, både på norskt och svenskt område. Det kan då förefalla naturligt att distribuera den norska oljan den kortaste vägen till vårt land - nämligen till Jämtland, där lagring och vidare distribution kan ske.

3. Vissa oljelagringsmöjligheter finns f. n. i aktuell del av Norge men inte i Jämtland. Den moderna fullortsborrningstekniken kan härvid utnyttjas för effektiv bergbearbetning i lämpliga stenarter. Enligt uppgift består berget i aktuellt område av lättbearbetade sedimentära bergarter. Halrummen kan utnyttjas för såväl lagring som distribution.

Det är att märka att de i motionen berörda kraftanläggningarna avses ligga företrädesvis på norskt område under förutsättning att intresse för detta föreligger från norska staten. Det är bl. a. distributionsmöjligheten för gas och olja i tunnel som berör Jämtland.

Med ovan angivna förhållanden som bakgrund har diskuterats möjligheten att åstadkomma det kombinationsprojekt som enklast kan förklaras med hjälp av bifogad bild och följande beskrivning:

I de norska och svenska fjällområdena nordväst om Storlien är vattenhöjden ca 600 meter över havsytan. Genom bergmassivet borras på lämpliga platser vertikala schakt för vatten från på fjället förlagda kraftverk med mycket stor fallhöjd. Vattenavloppet utföres som en ca 7 mil lång horisontell tunnel i västlig riktning med utlopp i Trondheimsfjorden. Stora delar av borrmassorna användes till vallar för att "förstora" de fjällsjöar som berörs, så att avsevärda vattenmagasin kan erhållas. Härvid skulle givetvis nödig hänsyn tagas till områdets miljöförhållanden. Genom den avsevärda fallhöjden bör vattenflödet genom

respektive kraftverk bli förhållandevis litet, varför några avsevärda rubbningar i de naturliga vattendragen inte skall behöva ske.

Den horisontella men något lutande avloppstunneln utföres med 6 8 meters diameter och avdelas medelst ett horisontellt golvplan i tva tunnelnivåer. Den undre nivån användes för avloppsvattnet. Till denna avloppskanal kan flera kraftverk inom samma sträckning på norsk sida anslutas för att utnyttja de stora fallhöjdsmöjligheterna. I den övre tunnelnivån förlägges olje- och gasledningar samt elkablar m. m. Därjämte förses golvplanet med spåranordningar för inspektions- och transportvagnar. Distributionsledningarna blir på detta sätt väl skyddade mot frost och annan åverkan.

Tunneln avses även fortsätta i sydostlig riktning från det ösligast belägna vertikalschaktet till lämplig plats i berget för oljelagring i bergrum samt övriga anläggningar för distribution m. m., t. ex. i Storlienområdet. Att på detta sätt erhålla en oljecentral "mitt i Sverige" bör ge vissa fördelar. Bl. a. bör inlandsbanan kunna erhålla ökad betydelse.

Det närmast Sverige - eller inom landet belägna kraftverket i ett här skisserat system kan eventuellt kombineras med vindpumpverk för påfyllnad av ytterligare vattenvolymer till reservoaren. För detta arrangemang fordras inga andra anordningar utöver vindpumpverket än lämpliga förledningar till intilliggande sjöar med lägre nivå.

Såsom framhållits i motionens inledning framlägges det diskuterade projektet till offentlig kännedom och prövning utan anspråk pa teknisk eller ekonomisk genomförbarhet. Då varje möjlig lösning av energiproblemen bör prövas mot bakgrund av den hastigt föränderliga energisituationen bör även detta kombinationsprojekt bedömas av expertis.

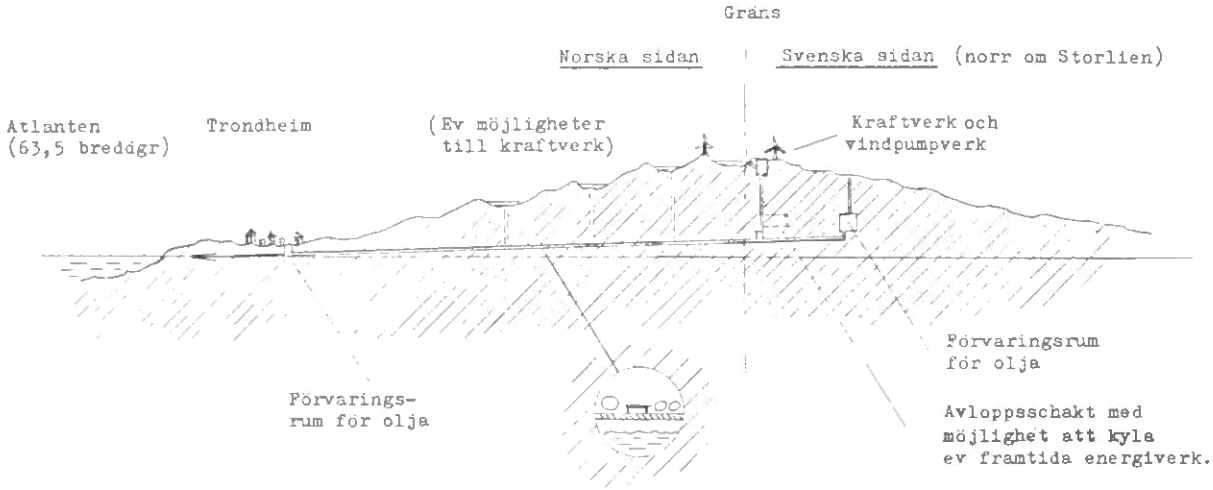
Med hänvisning till det anförda hemställes

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning om värdet av och möjligheterna till att genomföra ett kraft- och oljeprojekt i samverkan med norska staten och i den mening som motionen anför.

Stockholm den 25 januari 1974

A. GERNANDT (c)

Skiss efter en grundidé av
bergsing B Steffenburg

Sektion av tunnel med rör och vagn i övre nivån samt spillvatten i undre nivån.

Diameter 6-8 meter genom fullortsborrning.

Under förutsättning av funktionstrygghet vid framtida energiverk baserade på kärnkraft, kan skyddad placering och vattenkylning erhållas här. Värmen kan ev utnyttjas i Trondheim.

SKISS TILL KRAFT- OCH OLJEPROJEKT I JÄMTLAND

GOTAB 74 5958 S Stockholm 1974